

**Centraal
Joods Overleg**

Centraal Joods Overleg

Jaarverslag

2014

Inhoudsopgave

Inleiding

Centraal Joods Overleg professionalisering

Restitutie en verdeling

Behartiging van diverse onderwerpen

Interreligieuze zaken

Bestuurlijke zaken

Inleiding

Het *Centraal Joods Overleg Externe Belangen*, kortweg Centraal Joods Overleg (CJO) heeft als doel de belangen van de Joodse gemeenschap in Nederland bij de overheid en maatschappelijke organisaties te behartigen.

Het Centraal Joods Overleg richt zich daarbij op:

1. Het mogelijk maken van geïnstitutionaliseerd overleg over zaken van algemeen Joods belang.
2. Het bewaken van en zo nodig opkomen voor de rechten en belangen van de Joodse Gemeenschap in Nederland of van groepen en personen die van deze gemeenschap deel uitmaken.

Het als zodanig vertegenwoordigen van de Joodse gemeenschap in Nederland

Het gaat om activiteiten die worden uitgevoerd ten behoeve van de gehele Joodse gemeenschap in Nederland, respectievelijk om activiteiten waar alle Joden in Nederland, bewust of onbewust, direct of indirect van profiteren. In principe maken religieuze zaken geen deel uit van de doelomschrijving.

Het Centraal Joods Overleg Externe Belangen is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en telt zeven leden. Deze zijn:

- Centrum Informatie en Documentatie Israël (CIDI)
- Federatie Nederlandse Zionisten (FNZ)
- Joods Maatschappelijk Werk (JMW)
- Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK)
- Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom (NVPJ)
- Portugees-Israëlitisch Kerkgenootschap (PIK)
- Stichting Bij Leven en Welzijn (BLeW)
- Daarnaast is er een gedeelde zetel voor jeugd en jongeren

De werkzaamheden van het CJO werden in 2014 in belangrijke mate bepaald door de voortgang van het proces van Restitutie en Verdeling van Joodse tegoeden uit de Tweede Wereldoorlog. In 2014 werd de verdeling van het collectieve gedeelte van de collectieve Maror gelden gecontinueerd.

Het CJO wenst haar organisatie te professionaliseren en de continuïteit en slagvaardigheid van het als centraal orgaan en spreekbuis van de Joodse gemeenschap in Nederland te verankeren. In 2014 zijn er een aantal belangrijke stappen in die richting gezet. Er is een begin gemaakt met de professionalisering van het CJO.

Het bestuur kwam in 2014 negen keer bijeen.

Centraal Joods Overleg – Professionalisering

Toekomst CJO

Het CJO wil in het kader van haar professionalisering graag op een bredere schaal met de besturen van de aangesloten organisaties van gedachten wisselen. Als vervolg op de in december 2013 gehouden bijeenkomst met vertegenwoordigers van de bij het CJO aangesloten organisaties en genodigden van andere Joodse organisaties, waarbij de rol en positie van het CJO binnen de Joodse gemeenschap en de huidige taken zijn besproken, is besloten om een werkgroep te formeren. De werkgroep heeft een notitie opgesteld waarin de taken van het CJO benoemd zijn.

Op 14 september is er een bijeenkomst geweest met vertegenwoordigers van de achterban. Tijdens deze bijeenkomst is de door de werkgroep gemaakte notitie besproken en de mening van de aanwezigen hierover gepeild. Op grond daarvan is besloten in de vergadering van 14 oktober dat het Centraal Joods Overleg woordvoerder is van joods Nederland (religieuze zaken, herdenken, restitutie, veiligheid en antisemitisme).

Verder wordt besloten om een projectleider aan te trekken die een plan van aanpak maakt voor de professionalisering van het CJO. Inhoudelijk moet duidelijk zijn wat we willen en wat de organisatie structuur moet zijn. De opdracht moet helder geformuleerd worden.

Restitutie en verdeling

Particulieren

Het CJO werd nog regelmatig benaderd door particulieren over mogelijke claims. Het bureau fungeerde tevens als informatiepunt voor allerlei vragen over oorlogstegoeden.

Restgelden -SAMO

Het zelfstandig bestuursorgaan Stichting Afhandeling Maror- aanspraken Overheid (SAMO) bereidt zich voor op beëindiging van de werkzaamheden. SAMO houdt zich alleen bezig met de afwikkeling van projecten uit een eerder stadium, toen het nog SMO heette. Er is besloten dat de vrijgekomen restgelden worden besteed aan activiteiten betreffende de Nederlandse Joodse infrastructuur en/of de Joodse gemeenschap in de meeste brede zin des woords. Het betreft hier collectieve gelden.

Restgelden SIM– jeugd, jongeren en Commissie Individuele Hulpverlening

Met de Stichting Individuele Maror-gelden (SIM) is ook contact geweest over de bestemming van diens overgebleven tegoeden.

Het CJO heeft besloten om de helft van de restgelden, ongeveer € 250.000,- afkomstig uit SIM, te besteden aan een Joods Jongeren Fonds (JJF) dat tot doel heeft ; ‘bijdragen te leveren aan jeugd en jongeren die deelnemen aan Joodse activiteiten’. Het geld zal bestemd zijn voor individuen in de leeftijd van 4-35 jaar en er wordt ongeveer € 25.000,- beschikbaar gesteld om jaarlijks te besteden voor 10 jaar. Verder ligt er het voorstel om € 250.000,- over te maken aan de Commissie Individuele Hulpverlening (CIH) van JMW.

CJO-Maror -COM

Commissie herijking uitkeringsreglement

In 2014 is er een Commissie opgericht met betrekking tot de herijking van het uitkeringsreglement. De Commissie COM-CJO bestaat uit twee vertegenwoordigers van COM (David Goudsmit en Michael Minco) en twee vertegenwoordigers van het CJO (Jaap Fransman en Ron van der Wieken) en een onafhankelijke voorzitter (Evert van den Bergh).

De Commissie heeft uitvoerig bronnenonderzoek gedaan, en de onderzoeken en aanbevelingen uit vorige jaren zijn ook meegenomen. Verder heeft de Commissie interviews gehouden met aanvragers om inzicht te krijgen in de werkwijze van Maror en eventuele voorstellen tot verbetering. De Commissie heeft in uitstekende harmonie gewerkt en op 25 juni 2014 haar aanbevelingen in een gezamenlijke bijeenkomst aan CJO en Maror gepresenteerd.

De Commissie COM-CJO kwam tot de volgende conclusies :

- Van minder publiekrechtelijke naar meer privaatrechtelijke operatie (= paradigmashift)
- Afschaffen bezwarenprocedure met behoud van transparantie voor aanvragers (→ audit-commissie)
- Besteding Fonds Bijzondere Doeleinden verruimen met herstructurering
- Verhogen klanttevredenheid door verkorting doorlooptijden en vriendelijker en duidelijker schriftelijke communicatie
- Gehele jaar aanvragen mogelijk
- Verlaging organisatiekosten op termijn

CJO-COM

Commissie Governance

Om de verhouding tussen CJO als toezichthouder en COM te verduidelijken wordt er besloten om een Governance Commissie in te stellen. Deze zal tevens adviseren over benoemingsprocedures voor nieuwe bestuursleden voor COM.

SAMO-SPI

SAMO vraagt om toestemming aan het CJO om zichzelf te kunnen opheffen. Vanuit Israël, SPI, komen een aantal vragen over uitgaven van gelden in Israël. Het CJO heeft contact hierover gezocht met SAMO. SAMO weet niet te zeggen waarop te reageren. Dit wordt in 2015 verder opgepakt.

Erfpacht Amsterdam

In 2013 kwam aan het licht dat de gemeente Amsterdam na de Tweede Wereldoorlog aanslagen erfpachtbelasting heeft verstuurd aan Joodse burgers die waren teruggekeerd uit de concentratiekampen. Deze burgers hadden in de oorlog geen gebruik kunnen maken van hun woning. Er is vorig jaar besloten om een onderzoek in te stellen om duidelijkheid te verschaffen in het handelen van de gemeente Amsterdam ten aanzien van teruggekeerde Joodse burgers. Het CJO maakt deel uit van de klankbordgroep die nauw betrokken zal worden bij het onderzoek. In 2014 heeft het CJO een aantal keer de bijeenkomst van de Maatschappelijke Klankbordgroep bijgewoond. Vanwege de geheimhoudingsplicht van de Klankbordgroep kan daarover verder niets gemeld worden. Rond april 2015 moet CJO met definitief standpunt komen over de eventueel verdelen gelden.

Behartiging van diverse onderwerpen

HERDENKEN

De herinnering aan de Holocaust

Het Centraal Joods Overleg ziet het levend houden van de herinnering aan de Holocaust als een van haar verantwoordelijkheden. Op dit terrein zijn in 2013 diverse initiatieven ontplooid.

4 – 5 Mei Richtlijnen Nationale Herdenking

De Rijksoverheid heeft zich als taak gesteld de herinneringen aan de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog levend te houden en heeft daartoe het Nationaal Comité aangewezen als het kenniscentrum op het gebied van herdenken. De overheid is toezichthouder op afstand. Het Nationaal Comité herdenkt op 4 mei alleen de Nederlandse slachtoffers. Regionale 4 en 5 mei comités lijken zich geheel los te bewegen van hetgeen het Nationaal Comité 4 en 5 mei als beleid voert. Dat slachtoffers en daders worden steeds vaker samen herdacht en dat is een onwenselijke tendens. Regionale comités en overheden zouden de eenheid moeten bewaren en het uitgangspunt van het Nationaal Comité moeten overnemen.

In 2014 heeft een gesprek plaats gevonden met het Comité 4 en 5 mei. Het Comité heeft voornamelijk de intentie om de Nationale Herdenking terug te brengen naar de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog maar wil daarbij ook aandacht voor gevallen van Nederlandse missies na de Tweede Wereldoorlog. Verder heeft het Comité de intentie slachtoffers te herdenken en niet de daders. Het voornemen is expliciete aandacht te geven aan cruciale gebeurtenissen waaronder de Holocaust. De invulling daarvan is nog onduidelijk.

De concrete uitvoering/invulling van de herdenking zal nog verder besproken worden met het CJO en andere betrokkenen.

Namenwand

Het CJO ondersteunt in principe de oprichting van een namenwand maar laat verdere uitwerking daarvan over aan de individuele organisaties die bij het CJO aangesloten zijn.

Herdenking Kristallnacht

Op 9 november 1938 vond in nazi-Duitsland de Kristallnacht plaats. Deze explosie van antisemitisch geweld vormde het begin van de volledige uitsluiting en uiteindelijk de vernietiging van miljoenen Europese Joden. Het Centraal Joods Overleg herdenkt de Kristallnacht omdat we ons zorgen maken over de wijze waarop het antisemitisme zich in deze tijd opnieuw manifesteert. Door stil te staan bij de Kristallnacht wil het CJO het signaal afgeven alert te blijven omdat voor antisemitisme en racisme in Nederland nooit plaats mag zijn.

Jom HaShoa

Op verzoek van het comité Jom HaShoa zal de Jom HaShoa viering onder auspiciën van het CJO gaan plaatsvinden. De uitvoering blijft in handen van het comité.

Portugese Synagoge 9 november 2015

© Dirk Spits

De Kristallnachtherdenking werd dit jaar herdacht op zondag 9 november in de Portugese Synagoge aan het Mr. Visserplein te Amsterdam. Het was dit jaar 76 jaar geleden dat de Kristallnacht plaatsvond. De voorzitter van het CJO, Jaap Fransman en vice premier Lodewijk Asscher hielden een toespraak. Er was vioolspel door Liza Ferchstman en mevrouw Ellen Eliel Wallach, getuige van de Kristallnacht, werd door Debbie Petter geïnterviewd en deelde haar herinneringen met de aanwezigen. Aansluitend werden kransen gelegd bij de ingang van de Hollandsche Schouwburg. De herdenking trekt al een aantal jaar veel belangstellenden en pers.

BEVEILIGING

Er is het afgelopen jaar intens overleg geweest met de overheid over de beveiliging. Er zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het kabinet als met individuele ministers van Onderwijs, Sociale Zaken en Veiligheid en Justitie. Ook zijn er gesprekken gevoerd met de gemeente Amsterdam. Het resultaat van al deze gesprekken is dat de beveiliging is aangescherpt en dat er regulier overleg is over de stand van zaken.

Een apart aandachtspunt is de financiering van de beveiliging die door de Joodse gemeenschap wordt gedragen. Minister van Justitie heeft toegezegd zich hierover te willen buigen.

CRISMANGEMENT

In het geval dat zich een crisis voor mocht doen is een Crisis Management Team (CMT) ingesteld. Het CMT bestaat uit (vertegenwoordigers van) CJO, BLEW en Joods Maatschappelijk Werk voor de zorgtaak ten aanzien van door de crisis getroffen personen.

Interreligieuze zaken

Het Centraal Joods Overleg heeft regelmatig interreligieuze contacten. Tijdens overleg met diverse geloven komen allerlei zaken aan de orde en worden initiatieven ontplooid om het onderlinge contact te verbreden en daar waar wenselijk elkaar te ondersteunen .

Protestantse Kerk Nederland (PKN) en Kerk in Israel

Twee keer per jaar vindt een gesprek plaats tussen CJO, PKN en Kerk in Israel. De gesprekken gingen over het gezamenlijke project en ook over solidariteit en dan met name over religieuze kwesties als de brit mila en sjechieta. De indruk is dat zij het met elkaar eens zijn op deze onderwerpen.

Net@ Project

Het CJO en de Protestantse Kerk werken samen in het project Net@ dat in Israel is opgezet. Het project wordt gefinancierd door PKN en het CJO (lees Collectieve Israel Actie). Dit project is afgerond in 2014 en er wordt over een nieuw project nagedacht, ALEH revalidatiecentrum in Israel.

Boycot Israel

Het CJO heeft met een aantal andere Joodse instellingen en een Christelijke zorginstelling een bezoek gebracht aan PGGM inzake hun voornemen om hun beleggingen uit Israelische banken te trekken. Dit heeft tot weinig resultaat geleid.

Bestuurszaken

Bestuurssamenstelling, per 1 januari 2014

- *Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom*: De heer dr. L.R. van der Wieken, vicevoorzitter
- *Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap*: ir J.L. Soesman, secretaris
- *Joodse jongeren*: mr. C.S. Kon, penningmeester (tot 1 juli)
- *Joodse jongeren*: de heer J.A. Serphos (vanaf 1 juli tot 9 december)
- *Joodse jongeren*: mevrouw D.R. Juliard (vanaf 9 december)
- *Bij Leven en Welzijn*, drs. ing. D. Mok
- *Centrum Informatie Documentatie Israël*: drs. A. Suissa
- *Federatie Nederlandse Zionisten*: de heer E. Weisz
- *Joods Maatschappelijk Werk*: drs. J.M.L Fransman, voorzitter
- *Nederlands- Israëlitisch Kerkgenootschap*: drs. J.J. Markuszower (tot 1 juli)
- *Nederlands- Israëlitisch Kerkgenootschap*: G. Markuszower (vanaf 1 juli)
- *Nederlandse Joodse Jeugd*: de heer Y. Sasson
- *Portugees-Israëlitisch Kerkgenootschap*: de heer J. Senior Coronel (tot 1 juli)
- *Portugees-Israëlitisch Kerkgenootschap*: de heer M. Minco (vanaf 1 juli)

Centraal Joods Overleg
Externe Belangen

Postbus 7967
1008 AD Amsterdam
Tel.: 020-301 8496
E-mail: info@cjo.nl
Website: www.cjo.nl